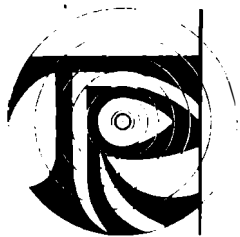

a stăpîni, căci ea a dorit să-l stăpînească, uitînd că dragostea e numai dăruire de sine. Ce a pierdut Hedda, cînd s-a sinucis? Lövborg murise, așa cum murise, neeroic; asesorul Brack o stăpînea; soțul, oricum, îi era indiferent. Hedda se pierduse pe sine, era o umbră. Ea a ucis în sine umbra unei închipuiri despre sine: focul de pistol a spulberat închipuirea de vanitate și dorința de a-i stăpîni pe ceilalți, moștenite sau poate dobîndite prin educație de la tatăl său, generalul, înculcîndu-i celui stăpînit prin acest soi de „iubire“, propria sa vanitate; și aci rezidă feminismul Heddei. Feminismul, dar și feminitatea, slăbiciunea, „nervii“, violența unei clase în crepuscul; prin Hedda, o aristocrație de fum murea, se destrăma în mijlocul unei societăți practice cum era cea burgheză. Hedda e simbolul aristocrației norvege, plămînire sufletească a valorilor ei.

Din producția televiziunii norvegiene, în regia lui Arild Brichman, foarte curată, cu respect pentru text și pentru ideile lui — calități cum doar la adevărații slujitori ai teatrului se mai pot întîlni — a strălucit jocul protagonistei Monna Tandberg, care ne-a inspirat considerațiile de mai sus.

Constantin RADU-MARIA

Piese vechi, piese noi

Mereu interesant ca informație artistică, mereu de elevată ținută culturală, ciclul „Pagini regăsite din dramaturgia românească“ a prezentat, în premieră, în luna noiembrie, piesa lui Liviu Rebreanu *Viltoarea*, în adaptarea radiofonică semnată de Gelu Netea. Scris în primul deceniu al secolului, textul aparține unei perioade de ucenicie literară, în care interesul marelui romancier de mai tîrziu se îndrepta precumpănitor asupra teatrului. *Viltoarea* (versiune amplificată și revăzută a unei piese în două acte, *Rivalii*) face parte dintre lucrările foarte timpurii, scrise în limba maghiară, și vădește gustul tinărului autor pentru melodramă, pentru conflicte puternice și situații spectaculoase, pentru un romantism adesea te-

nebros. De aici și pînă la *Plicul*, de exemplu, drumul este desigur foarte lung, dar, la o cercetare atentă, se pot descifra zonele de interes ce vor deveni centre de greutate în dramaturgia lui Rebreanu, din epoca de maturitate.

Montarea radiofonică semnată de Dan Puican are meritul de a se fi apropiat de text, cu ochiul lectorului contemporan, temperînd unele excese de romantism, căutînd, mai cu seamă, miezul de adevăr, de sentiment adînc și de gînd grav, de sub tiradele adesea prea răsunătoare. Meritul aparține regizorului și, în egală măsură, interpreților; aceștia au înțeles natura specială a acestui spectacol, care este, înainte de toate, un act de cercetare, de restituire cultural-istorică. Se cuvin reținute, deci, numele actorilor care au colaborat substanțial la reușita montării: Ion Caramitru, Dan Condurache, Mircea Albulescu, Ruxandra Sireteanu, Eugenia Maci, Gina Petrini, Mircea Șeptilici, Candid Stoica.

Cea mai frumoasă replică, scenariu radiofonic de Angela Bocancea, difuzat recent în premieră, propune discuției o problemă de etică. Unde începe diferența dintre fireasca dorință de împlinire profesională, și orgoliul dirijat de oportunism? În ce măsură o existență, clădită pe aranjamente utile, îți poate da satisfacție sufletească? Ce înseamnă, în modul cel mai profund, a ajuta pe cel de alături? Iată întrebările în jurul cărora se țese intriga piesei. Teme de dezbatere interesante, puncte de pornire generoase, onorate, în oarecare măsură, de piesa Angelei Bocancea. Mai puțin satisfăcătoare sînt nota ușor convențională a dialogului, tenta adesea moralizatoare. Semnalăm, de asemenea, o destul de inabilă rezolvare a momentului culminant, din care înțelegem că salvarea vieții unei femei operate de un medic inexperimentat, prin intervenția oportună a unui alt medic, este motivată în primul rînd de un sentiment de colegialitate, și nu, așa cum gîndeam noi, de o datorie elementară.

Cristian Munteanu a realizat o montare alertă, gravă, atît cît trebuia, și spirituală, atît cît se cerea, sprijinit în această întreprindere de Alexandru Repan, Emil Hossu, Mircea Șeptilici și Ica Matache, dar mai puțin de Melania Cîrje, Valeria Ogășanu și Ileana Dunăreanu, atrase, se pare, tocmai de nota de superficialitate, detectabilă în text.

Cristina DUMITRESCU